

אם אינן מכירין פרק שני ראש השנה כה.

עין משפט נר מצוה

כד א ב מ"י פ"ג
 מהלכות קידוש השנה
 הלכה י'
 בה ג מ"י שם הלכה י'
 בו ד מ"י שם פ"ז הלכה
 (זל) [גז]'
 כו ה מ"י שם פ"ח הלכה
 ט:
 כז ו מ"י שם פ"ט הלכה
 י':

לעני רש"י

מו"ט א. רבב אדמה.

רבינו הגנאל

תניא אמר רבן גמליאל
 להכמים כך מקובלני
 מבית אבי אבא פעמים
 שבא בארוכה פעמים
 שבא בקצרה, וכשיש בא
 בקצרה אמר ר' יוחנן
 מהאי קרא עשה ירח
 למועדים, כלומר לפי מה
 שזכרנו לו. אבל שמש
 לא, אלא ידע מבווא.
 ר' חייא (חזו"ט) לסיהרא
 בצפרא דכ"ט בירחא דקרא
 במודה, שקל אבנא רמא
 ביה, לאורחא מקדישין לך
 על חשבון המולד ולא
 תיראה היללה במערב,
 זיל בדרך קצרה. מצנינו
 שבמשלה מלכות בית דוד
 כירח, שנאמר כירח יכון
 עולם ועד בשחק וגו',
 לפיכך אי"ר לר' חייא זיל
 לעין טב וקדישה לירחא,
 ושלא לי סימנא דוד מלך
 ישראל חי וקיים. כלומר
 נתקיימה ראיית הלבנה
 בעולם. וכן רבנן פסג אחת
 נתקשרו שמים בעבים,
 ודימו בני אדם שחחשיך,
 וראו דמות לבנה בינם
 כיט לחוש אמר להו
 רבן גמליאל כך מקובלני
 מבית אבי אבא. שאין
 חדשה של לבנה פחותה
 מכ"ט ימים ומחצה וכו'
 ואותו היום מתה אמו
 של בן זוא והספידה רבן
 גמליאל להודיע לכל שלא
 נתקשר החדש. ועוד באו
 שנים ואמרו ראינוהו בזמנו
 כול'. פיר' באו שנים
 שאמרו ראינוהו ליל ל',
 ולילי ל"א לא נראתה,
 וקיבלן רבן גמליאל וקבע
 ראש שנה יום שלישים.
 ואמר ר' דוסא עירי שקר,
 דאוי להיות ראש שנה
 למחר. והורה ר' יהושע
 לדבריו כול', עד א"ל
 רבי עקיבא לר' יהושע
 ר' תרשונן לומר לפניך
 ממה שלמדתי, אמר לו
 אמור, אמר לו היה לו
 לכתוב אלה מועדי ה'
 מקראי קדש ודו"י, למה
 כתיב אשר תקראו אתם
 שלשה פעמים, אלא ללמד
 שאין מועדים עד שתקראו
 יום פלוני מועד. ולמה
 שלש פעמים כתיב תקראו,
 ללמד אפילו שנגנים
 מוטעין ואפי' מורדין, אין
 מועד אלא מה שתקראו.
 אמר לו עקיבא נחמתני.
 אמר לו, ר' יהושע, אצל
 משה ואת אהרן וגו'.

לאורתא מקדישין דך ואת קיימת הבא. תימה הא שפיר אפשר
 שיהא המולד ציוס ל' קודם י"ח שעות שיכולה לראות
 ציוס ותראה הישנה ציוס כ"ט שחרית אפילו לצני מערב שמה לא היה
 כל כך שחרית [ככז] י"א שמש בגבורתו שלא היתה ראויה לצני
 מערב זכקונטרס פ"י ואת קיימת

הכל ואל תהא נראית ערבית שזו
 לא יקדשו החדש למחר כדאמר צ"כ
 קמא (דף כ: ושם) וזריך שיהא לילה
 ויום מן החדש שאס נראית הישנה
 לאור עשרים ותשעה און מקדישין
 מחר את החדש וזה אי אפשר להיות
 כדפרישית צפ"ק (שם ד"ה תלות):
 ז"ל לעין טב וקדישה. שם היו

קצועים לקדש את החדש כדל"י
 בפסיקתא בפסוק וקדשו חחדש שופר
 למה צית דין מקדישין החדש צעין טז
 לפי שהוא צית הועד אמר הקציה
 צית מועד של כל העולם שנאמר
 (ישע"ה צ) כי מליון תלך תורה ואמרי
 צירושלמי כשם שתוקעים ציצנה כך
 תוקעים צעין טז משמע שהיה שם
 צית דין קצוע ומואל לצינה:
 שהימים

דין שעמד מימות משה ועד עכשיו שנאמר ויעל משה ואהרן נדב ואביהוא
 ושבעים מזוקני ישראל ולמה לא נתפרשו שמותן של זקנים אלא ללמד שכל
 שלשה ושלושה שעמדו ביה דין על ישראל הרי הוא כבית דינו של משה
 נטל מקלו ומעותיו בידו והלך ליבנה אצל ר"ג ביום שחל יוה"כ להיות
 בחשבונו עמד ר"ג ונשקו על ראשו אמר לו בוא בשלום רבי ותלמידו רבי
 בחכמה ותלמידו שקבלת את דבריו: [גז] תניא אמר להם ר"ג להכמים כך
 מקובלני מבית אבי אבא פעמים שבא בארוכה ופעמים שבא בקצרה א"ר
 יוחנן מ"ט דבי רבי^א דכתיב^ב עשה ירח למועדים שמש ידע מבווא שמש
 הוא ידע מבווא ירח לא ידע מבווא רבי חייא חזייה לסיהרא דהוה קאי
 בצפרא^ג דעשרים ותשעה^ד שקל קלא פתק ביה אמר לאורתא בעינן לקדושי
 כך ואת קיימת הכא זיל איכסי^ה א"ל רבי לר' חייא זיל לעין טב וקדישה לירחא
 ושלח לי סימנא דוד מלך ישראל חי וקים ת"ר פעם אחת נתקשרו שמים
 בעבים ונראית דמות לבנה בעשרים ותשעה לחדש כסבורים העם לומר ר"ח
 ובקשו ב"ד לקדשו אמר להם ר"ג כך מקובלני מבית אבי אבא ה"אין חדושה
 של לבנה פחותה מעשרים ותשעה יום ומחצה ושני שלישי שעה וע"ג חלקים
 ואותו היום מתה אמו של בן זוא והספידה ר"ג הספר גדול לא מפני שראויה
 לכך אלא כדי שידעו העם שלא קידשו ב"ד את החדש: הלך^ו ר"ע (ומצאו)
 מיצר כו': איבעיא להו מי מיצר ר"ע מיצר או רבי יהושע מיצר ת"ש דתניא
 הלך ר"ע ומצאו לרבי יהושע כשהוא מיצר אמר לו^ז [רבנן] מפני מה אתה
 מיצר אמר לו^ח (רבי) עקיבא ראוי לו שיפול למטה י"ב חדש ואל יגזור עליו
 גזירה זו א"ל רבי תרשיני לומר לפניך דבר אחד שלמדתי אמר לו אמור
 אמר לו הרי הוא אומר^י אתם^י אתם^{יא} אתם^{יב} ג' פעמים אתם יאפילו שוגגין
 אתם אפילו מזידין אתם אפילו מוטעין בלשון הזה אמר לו עקיבא נחמתני
 נחמתני: בא לו אצל רבי דוסא בן הורכניס כו': ת"ר^{יג} למה לא נתפרשו
 שמותם של זקנים הללו שלא יאמר אדם פלוני כמשה ואהרן פלוני כנדב
 ואביהוא פלוני כאלרד ומידד ואומר^{יד} ויאמר שמואל אל העם ה' אשר עשה
 את משה ואת אהרן ואומר^{יז} וישלח ה' את ירובעל ואת בן דין ואת יפתח
 ואת שמואל ירובעל זה גרעון ולמה נקרא שמו ירובעל שעשה מריבה
 עם הבעל בן דין זה שמשון ולמה נקרא שמו בן דין דאיתי מדן יפתח כמושמעון
 ואומר

וטועין: מוטעין. על ידי עדי שקר: שלא יאמר אדם. על צית דין שצימיו וכי פלוני ופלוני כמשה ואהרן שאשמעו לו עכשיו שלא
 נתפרשו אמרו לו אם אינו כמשה ואהרן הרי הוא כאלד משאר זקנים שאינן יודע מי הם: ואומר ה' אשר עשה את משה ואם אהרן.
 שמואל הנביא אמר ליה ישראל הקדוש ברוך הוא עשה לכם נסים על ידי עשה זקנים הללו משה ואהרן ירובעל ונדן ויפתח ושמואל:
 ואומר
 ר' דוסא תנו רבנן למה לא נתפרשו שמותן של זקנים צדיקים, שלא יאמר פלוני כמשה ואהרן, פלוני כאלרד ומידד. ואומר ויאמר שמואל אל העם ה' אשר עשה את משה ואת אהרן וגו'.

וערבים במערב א"ר יוחנן בן גורי עדי שקר
 הם כ"שבאו ליבנה קיבלן רבן גמליאל ועוד
 באו שנים ואמרו ראינוהו בזמנו ובליל
 עיבורו לא נראה וקיבלן ר"ג אמר רבי דוסא
 בן הורכניס עדי שקר הן היאך מעידים על
 האשה שילדה ולמחר כריסה בין שיניה אמר
 לו רבי יהושע רואה אני את דברך שלח לו
 ר"ג גזורני עליך שתבא אצלי במקלך
 ובמעוותרך ביוה"כ שחל להיות בחשבונך
 הלך ומצאו ר"ע מיצר אמר לו גיש לי ללמוד
 שכל מה שעשה ר"ג עשוי שנאמר^י אלה
 מועדי ה' מקראי קדש אשר תקראו אתם
 בין בזמנן בין שלא בזמנן אין לי מועדות
 אלא אלו בא לו אצל ר' דוסא בן הורכניס
 אמר לו אם באין אנו לדון אחר בית דינו של
 ר"ג צריכין אנו לדון אחר כל בית דין ובית

דין ומועדי ה' מקראי קדש אשר תקראו אתם
 בין בזמנן בין שלא בזמנן אין לי מועדות
 אלא אלו בא לו אצל ר' דוסא בן הורכניס
 אמר לו אם באין אנו לדון אחר בית דינו של
 ר"ג צריכין אנו לדון אחר כל בית דין ובית

דין ומועדי ה' מקראי קדש אשר תקראו אתם
 בין בזמנן בין שלא בזמנן אין לי מועדות
 אלא אלו בא לו אצל ר' דוסא בן הורכניס
 אמר לו אם באין אנו לדון אחר בית דינו של
 ר"ג צריכין אנו לדון אחר כל בית דין ובית

דין ומועדי ה' מקראי קדש אשר תקראו אתם
 בין בזמנן בין שלא בזמנן אין לי מועדות
 אלא אלו בא לו אצל ר' דוסא בן הורכניס
 אמר לו אם באין אנו לדון אחר בית דינו של
 ר"ג צריכין אנו לדון אחר כל בית דין ובית

דין ומועדי ה' מקראי קדש אשר תקראו אתם
 בין בזמנן בין שלא בזמנן אין לי מועדות
 אלא אלו בא לו אצל ר' דוסא בן הורכניס
 אמר לו אם באין אנו לדון אחר בית דינו של
 ר"ג צריכין אנו לדון אחר כל בית דין ובית

דין ומועדי ה' מקראי קדש אשר תקראו אתם
 בין בזמנן בין שלא בזמנן אין לי מועדות
 אלא אלו בא לו אצל ר' דוסא בן הורכניס
 אמר לו אם באין אנו לדון אחר בית דינו של
 ר"ג צריכין אנו לדון אחר כל בית דין ובית

(א) [גז] דבי רבן גמליאל,
 (ב) ס"א ד"ע צירחא,
 (ג) [פסחים כג:] שעות
 ימ' [ג:] (ד) ס"א ואלה אבסי,
 (ה) ומאלו ר"עין. (ו) ס"א,
 (ז) ס"א ל"ט, (ח) [מוספת
 ספ"א], (ט) גס"א: שמה,
 (י) ס"א ל"ט,

תורה אור השלם

1. אלה מועדי ה' מקראי קדש אשר תקראו אתם במועדיהם: יקרא כד י' ועל משה ואהרן ורב ואביהוא ושבעים מזוקני ישראל: שמות כד י' עשה ירח למועדים שמש ידע מבווא:
2. תהלים קד יט דבר א"ל בני ישראל ואמרת אלהים מועדי ה' אשר תקראו אתם מקראי קדש אלה הם מועדיהם: יקרא כג ב
3. אלה מועדי ה' אשר תקראו אתם מקראי קדש להקריב אשה ל' עלה ופתחה וזבח וזבחים דבר יום ביומו:
4. יקרא כג לו יאמר שמואל אל הקדוש ה' אשר עשה את משה ואת אהרן ואשר העלה את אבותיכם מארץ מצרים:
5. שמואל א יב וישלח ה' את ירובעל ואת בן דין ואת שמואל ויצל אתכם מיד איביכם מקיבו ויתשובו בטה: שמואל א יב א

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה עדי שקר כו' לתוך המערב ושפיר נופל כאן פעמים שנה כו' וזהו למה ופעמים שבא בדרך קצרה וכו':

מוסף רש"י

פתק ביה. זקן כו (שבועות יח: ע"ז י"ג).